

the3million

Studio 11, 9 Bath Buildings
Cheltenham Road, Bristol BS6 5PT
Verenigd Koninkrijk

Esher, 27 oktober 2020

Mevr. A. Broekers-Knol
Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag

Onderwerp: Rijkswet inperking gevolgen Brexit

Geachte staatssecretaris Broekers-Knol,

Hartelijk dank voor uw brief van 8 oktober 2020, in antwoord op onze brief van 6 juli 2020¹. Wij willen graag terugkomen op een paar punten, en houden als referentie de sectiekoppen van uw brief aan.

De wet

Wij begrijpen dat de Rijkswet inperking gevolgen Brexit (hierna: de wet) bekrachtigd is, en op 5 oktober 2020 in het Staatsblad is geplaatst, en ook dat de wet niet automatisch in werking treedt. De wet kan enkel in werking treden indien de Nederlandse regering bepaalt dat er geen akkoord is bereikt tussen het Verenigd Koninkrijk en de Europese Unie waarin de rechten van Nederlanders in het Verenigd Koninkrijk voldoende zijn gewaarborgd.

Terugtrekkingsakkoord

Zoals wij ook in onze brief stelden, is er een terugtrekkingsakkoord gesloten waarin verblijfsrechten van de burgers zijn geregeld. Wij zijn het met u eens dat de inhoud en toepassing van dit terugtrekkingsakkoord niet afhankelijk zijn van het toekomstige (handels)akkoord tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk.

Echter, wij zijn het er niet mee eens wanneer u zegt dat de initiatiefnemers stelden dat dit wel het geval was. De initiatiefnemers stelden enkel dat het mogelijk was dat *“premier Johnson zal proberen om op handelsgebied zijn zin te krijgen door opnieuw de burgerrechten in het spel te brengen”* en dat *“Johnson de bescherming en burgerrechten van EU-burgers in het VK aan het verwateren en verzwakken is. Als dit zou gebeuren, wordt de facto het burgerrechtendeel van het uittredingsakkoord tenietgedaan.”*²

Dit is anders dan te stellen dat de toepassing van het terugtrekkingsakkoord afhankelijk is van het handelsakkoord - dit is een angst dat premier Johnson zich niet aan internationale wetgeving houdt.

Het is overduidelijk dat die angst gegrond is, omdat:

- 1) Premier Johnson een wet door het Brits House of Commons heeft gekregen waarvan de Europese Commissie stelt dat deze “internationaal recht schendt”.³ Dit gaat over het Iers Protocol en niet het burgerrechtengedeelte van het terugtrekkingsakkoord, maar het principe geldt hetzelfde: het Verenigd Koninkrijk is in principe bereid om internationaal recht te schenden.

¹ http://www.t3m.org.uk/t3m_stasjenv

² https://www.eerstekamer.nl/verslagdeel/20200623/creeren_tijdelijke_uitzonderingen_2

³ <https://nos.nl/artikel/2350363-johnson-loodst-omstreden-brexit-wet-definitief-door-lagerhuis.html>

- 2) Er zijn nu al verschillen in interpretatie van het burgerrechtengedeelte - door **the3million** aan de Europese Commissie onder de aandacht gebracht. In de meest recente verklaring van de EU-UK Joint Committee⁴, zei Maroš Šefčovič *“The EU side further sought and received political assurances that under the UK settlement scheme, all EU citizens with residence status will benefit from the same set and level of rights as those guaranteed by the Withdrawal Agreement.”* (vertaald: *De EU heeft verder politieke garanties gevraagd en gekregen dat alle Unieburgers met een verblijfsstatus in het kader van de Britse ‘settlement scheme’ dezelfde rechten zullen genieten als die welke door het terugtrekkingsakkoord worden gegarandeerd.*) Dit komt direct voort uit het feit dat het VK momenteel in de wetgeving **niet** alle Unieburgers met verblijfsstatus erkent als zijnde gedekt door het terugtrekkingsakkoord. Wij zijn blij dat dhr Šefčovič dit met Michael Gove heeft besproken, echter de wetgeving in het VK weerspiegelt deze politieke garanties nog steeds niet, en wij zullen dit nauwlettend in het oog houden.

U zegt in uw brief *“Het is daarom niet mogelijk dat het VK middels nationale wet- en regelgeving afbreuk doet aan de rechten van Unieburgers in het VK. **Het terugtrekkingsakkoord heeft rechtstreekse werking en gaat boven elke nationale wet- en regelgeving.**”*

Dit is echter niet juist.

Zoals omschreven in §11 van onze brief d.d. 6 juli 2020, is het in het Verenigd Koninkrijk zo dat een internationaal verdrag de wetten van de staat **niet** verandert, tenzij en totdat het in de nationale wet- of regelgeving vertaald wordt. Deze referentie van het Brits parlement⁵ legt dit uiterst belangrijke punt uit:

*“The UK is a 'dualist' state, unlike many continental European countries, which are 'monist'. [2] In dualist states a treaty ratified by the Government does not alter the laws of the state unless and until it is incorporated into national law by legislation. This is a constitutional requirement: until incorporating legislation is enacted, **the national courts have no power to enforce treaty rights and obligations either on behalf of the Government or a private individual.***

[2] In a 'monist' state, a treaty obligation becomes directly applicable in domestic law simply by virtue of the act of ratification, cf. Article 55 of the Constitution of the French Republic.”

(vertaald:

*Het Verenigd Koninkrijk is een 'dualistische' staat, in tegenstelling tot veel continentale Europese landen die 'monistisch' zijn. [2] In dualistische staten verandert een verdrag dat door de regering is geratificeerd de wetten van de staat niet, tenzij en totdat het in de nationale wetgeving is opgenomen door middel van wetgeving. Dit is een grondwettelijk vereiste: zolang er geen wetgeving is aangenomen, **hebben de nationale rechtbanken geen bevoegdheid om de rechten en plichten van het verdrag af te dwingen, noch namens de regering, noch namens een particulier.***

[2] In een 'monistische' staat wordt een verdragsverplichting rechtstreeks van toepassing in het nationale recht, eenvoudigweg op grond van de akte van bekrachtiging, cf. artikel 55 van de Grondwet van de Franse Republiek.)

Onze discussies met de Europese Commissie gaan dus precies over de regelgevingen in het VK die het terugtrekkingsakkoord - naar de mening van **the3million** en de Europese Commissie - onjuist “vertalen”.

Wij zijn ons ervan bewust dat dit gedetailleerd is, maar hebben er vertrouwen in dat u als juridisch onderlegd persoon dit fundamenteel verschil erkent en de door ons geschetste situatie kunt begrijpen.

⁴ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/STATEMENT_20_1948

⁵ <https://publications.parliament.uk/pa/cm201011/cmselect/cmeuleg/633/63304.htm>

Uitvoering

Wij zijn bekend met de statistieken van het EU Settlement Scheme die u in uw brief noemt. Het is interessant dat deze sterk naar voren brengen dat het VK niet wist hoeveel Unieburgers in het land woonden, aangezien de 3,7 miljoen aanvragen de eerdere schattingen al overschrijdt. Figuur 3 in een recentelijk rapport⁶ van “The Migration Observatory at the University of Oxford” laat zien dat er nu al zeven lidstaten zijn waarvan het aantal EU Settlement Scheme aanvragen hoger is dan de bovengrens van de bevolking schatting voor die lidstaten.

Inmiddels lopen de afwijzingen sterk omhoog – in uw brief schreef u dat tot en met juni 2020 slechts 0,08% van alle aanvragen is afgewezen. Per september 2020⁷ is dat percentage inmiddels 0,4%.

Daar komt ook nog bij dat er een gebrek aan transparantie is over de statistieken van het EU Settlement Scheme. De Home Office weigert al ruim een jaar om een bestaand ‘Policy Equality Statement’ (verplicht bij nieuwe beleidsmaatregelen) te publiceren, ondanks een opdracht⁸ van de ICO (informatiecommissaris). Keer op keer worden Wob⁹-verzoeken over ontbrekende statistieken afgewezen. Deze week is eindelijk, na vijf maanden, een Wob-verzoek ingewilligd¹⁰ over langdurige aanvragen. Hieruit blijkt dat per 31 maart 2020 er 710 mensen waren die al langer dan een jaar op uitslag wachtten; 32.815 die tussen zes maanden en een jaar op uitslag wachtten; en 69.830 die tussen drie en zes maanden op uitslag wachtten.

Uiteraard zijn we blij dat er al zoveel succesvolle aanvragen voor het EU Settlement Scheme zijn. Echter, wij zijn het niet eens dat dit op zich voldoende is om te bewijzen dat het VK de afspraken uit het terugtrekkingsakkoord nakomt. Ten eerste omdat de wet- en regelgeving bepalend is om die afspraken na te komen, en ten tweede omdat het gaat om hoe mensen in de praktijk *toegang* krijgen tot hun rechten.

Digitale status

Dit brengt ons terug op ons oorspronkelijke argumentatie dat de digitale status - in combinatie met de ‘hostile environment’ regels - mensen gaat belemmeren om in de praktijk toegang te krijgen tot hun rechten.

Als toevoeging op onze eerdere brief kunnen wij melden dat we nogmaals een sterke poging hebben gemaakt om de Britse regering te overtuigen om van gedachten te veranderen, middels een amendement op de Immigration and Social Security Bill. Deze is met grote meerderheid door het House of Lords aangenomen (inclusief door Conservatieve leden van het House of Lords), en daarna weer door het House of Commons weggestemd.

Preventieve inwerkingtreding

De Britse regering heeft nu dus nogmaals duidelijk gesteld dat ze ons niet tegemoet wil komen middels een optie (niet verplichting) tot fysieke back-up van de digitale status (let wel, ons argument is niet dat de digitale status weg moet).

Als volgende stap rest ons nu enkel om bewijs te gaan verzamelen over de problemen die vanaf volgend jaar gaan plaatsvinden.

U stelt dat er concrete aanwijzingen nodig zijn dat het VK de afspraken van het terugtrekkingsakkoord niet nakomt. Wij hebben deze aanwijzingen met concrete waarschuwingen onderbouwd, maar omdat de veranderingen pas volgend jaar in werking treden, is het onmogelijk om dit nu met voorbeelden te bewijzen. Helaas lijkt het dat onze onderbouwde waarschuwing momenteel niet voldoende is - noch in het VK wat

⁶ <https://migrationobservatory.ox.ac.uk/resources/briefings/eu-migration-to-and-from-the-uk/>

⁷ <https://www.gov.uk/government/collections/eu-settlement-scheme-statistics>

⁸ <https://ico.org.uk/media/action-weve-taken/decision-notice/2020/2618076/fs50898337.pdf>

⁹ Wet openbaarheid van bestuur (Wob) <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/wet-openbaarheid-van-bestuur-wob/vraag-en-antwoord/hoe-dien-ik-een-wob-verzoek-in>

¹⁰ https://www.whatdotheyknow.com/request/eu_settlement_scheme_delays

betreft fysieke documenten, noch in Nederland wat betreft het inwerkingtreding van de wet. Gaan we pas kijken of we de put gaan dempen als het kalf al verdrongen is?

Zoals een lid van het House of Commons het tijdens het debat beschreef:

*“it seems an absolute no-brainer that EU citizens with settled status granted to them by this Government should have physical proof of that status. I have had a number of my constituents in touch with me recently who are deeply concerned about the lack of physical documentation. I talked to a person working for a local school and people working in hospitality in Windermere and in Kendal who are concerned about the lengthy multi-step process involving passport, date of birth and a unique one-off code sent to their phone, their employer’s email addresses, business details and both accessing the Government’s website separately. Members have already spoken of the occasional tendency for Government IT schemes not to work completely perfectly. Like other issues that we are talking about tonight, this has huge resonance with the appalling Windrush scandal. While there may be some debate as to which Government bears responsibility for the heartbreak of the Windrush scandal, there will be absolutely no doubt whatever who is to blame for this one. **They saw it coming and they voted for it.**”*

(vertaald:

*“het lijkt het een absoluut gegeven dat Unieburgers met ‘settled status’ die hun door deze regering is toegekend, een fysiek bewijs van die status moeten hebben. Ik heb onlangs van een aantal mensen uit mijn kiesdistrict vernomen dat zij zich grote zorgen maken over het gebrek van fysieke documentatie. Ik heb met iemand gesproken die in een plaatselijke school werkt en met mensen die in Windermere en Kendal in de horeca werken, die zich zorgen maken over het langdurige proces bestaande uit meerdere stappen met toegang tot het paspoort, de geboortedatum en een unieke eenmalige code die naar hun telefoon wordt gestuurd, de e-mailadressen van hun werkgever, de bedrijfsgegevens en toegang voor beiden tot de website van de regering. De leden [van het Lagerhuis] hebben al gesproken over de incidentele tendens van overheids IT-schema's die niet helemaal perfect werken. Net als andere zaken waar we het vanavond over hebben, heeft dit een grote weerklank met het afschuwelijke Windrush-schandaal. Hoewel er misschien een debat is over de vraag welke regering verantwoordelijk is voor het Windrush-schandaal, zal er absoluut geen twijfel over bestaan wie de schuld voor dit schandaal heeft. **Ze zagen het aankomen en hebben ervoor gestemd.**”*

Conclusie

Wij verwelkomen dat het Nederlands kabinet de situatie in het VK nauwgezet blijft volgen, en dat u het belangrijk vindt dat onze contacten met het kabinet en de medewerkers van de ambassade in Londen de komende tijd nauw blijven.

Zoals gezegd gaan wij als **the3million** nu een fase in waarbij we bewijs gaan vergaren, en we zullen u en onze andere contacten zeker op de hoogte houden. Wij verwachten dat 2021 veel problemen zal onthullen, zeer zeker vanaf 1 juli na het einde van de zogenoemde ‘grace period’ waarin het bezit van een EU-paspoort nog voldoende moet zijn om te mogen werken, huren enz.

Tenslotte zijn wij blij dat u onze suggestie voor de uitvoering van de motie-Belhaj over het geven van voorlichting, indien de wet in werking treedt, mee zult nemen.

Met vriendelijke groet,

Monique Hawkins, Hedwig Hegtermans, Nicole Wevers en Francisca Oxley
the3million